

S MILANEM PEŠÁKEM

o zrakově postižených, a nejen o nich

Milan Pešák je prezidentem Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých, práci s nevidomými a slabozrakými se léta věnuje, a nejen proto, že sám mezi ně patří. Působí rovněž v zastupitelstvu naší městské části, je hrdým tatínkem, manželem a fandou rychlých aut.

■ Práci s nevidomými a slabozrakými se věnujete už třináct let, že?

Ano, stojím v čele Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky. Je to občanské sdružení, které v této zemi vybuďovalo většinu služeb, jež jsou zrakově postiženým lidem v produktivním a seniorském věku k dispozici. Neprovozujeme školy, ranou péči ani ústavy; avšak ze služeb, které nevidomým a slabozrakým pomáhají k samostatnému životu, provozujeme velkou většinu. Pro některé jsme si museli zřídit specializované obecně prospěšné společnosti.

■ Můžete nám přiblížit, o jaké služby se jedná?

Když někdo v dospělosti přijde o zrak, je nutné, aby se naučil skoro všechno dělat jinak, než jak byl zvyklý, když viděl. Musí se naučit číst, psát, orientovat se v bytě, domě i na ulici, připravit si jídlo, uklízet a spousta dalších pro vidícího člověka jednoduchých činností. Sám se to ovšem nenaučí, nebo jen za cenu nepřijemných omylů, nebezpečných situací apod., jak tomu bylo dříve, před rokem 1989. Proto jsme hned po vzniku naší organizace v prosinci 1989 začali budovat střediska s instruktory, kteří nevidomé lidi vykonávat takové činnosti naučí. Ta střediska nesou jméno „Tyflo servis“, jsou obecně prospěšnou společností a dnes působí ve všech krajích České republiky.

Když se zrakově postižený člověk naučí základním věcem, potřebuje se dostat k informacím, aby se mohl dále vzdělávat a rozvíjet. Bez zraku je to samozřejmě složité. Abyste se mohla seznámit s nějakým textem, musíte mít buď člověka, který vám jej přečte, nebo použít nějakou pomůcku, která vám umožní přečíst si onen text sama. Takové pomůcky sestávají z počítače, speciálních programů, které vám říkají, co se děje na obrazovce, ze skenerů a dalších zařízení. Počítač sice ovládáme bez monitoru a bez myši, ale závidět nám nikdo nemusí, není to vůbec jednoduché. Nevidomí nebo slabozrací lidé se tomu mohou naučit v našich TyfloCentrech. Protože pro zrakově handicapovaného člověka je značně obtížné přečíst si něco z internetu, snažíme se na tvůrce webů působit, aby dodržovali zásady přístupnosti pro lidi s tímto postižením. Neznamená to, že by weby měly snad mluvit nebo že by měly být bez grafiky; stačí nám pouze, aby u jednotlivých obrázků či odkazů byly srozumitelné popisky, nikoli jen „obrázek 841“.

■ Dozvěděla jsem se, že jste stál také u zrodu digitální knihovny a časopisů pro nevidomé...

Ano, digitální knihovnu jsme vytvořili. Máme v ní už více než šest tisíc titulů. Proti běžně tištěným knihám je to sice pouhý zlomek, ale přesto je to dnes knihovna pro nevidomé s největším počtem titulů v naší republice. V knihovně braillských knih je to jen pár set knih, ve zvukové knihovně je jich na tři tisíce.

Co se týká časopisů, rozšířili jsme jejich počet a hlavně formy, v nichž je vydáváme – od zvětšeného černotisku přes

tisk v Braillově bodovém písmu až po distribuci na audiokazetách nebo v digitální podobě po internetu. V současné době však už přecházíme od klasických audiokazet k formátu MP3. Čtenář si časopis v této formě buď stáhne z internetu (což nám významně šetří náklady), nebo mu jej pošleme na CD.

■ Provozujete ve vaší organizaci také poradenskou činnost?

Jistě, poradenství je nedílnou součástí většiny našich služeb. Používáním kompenzačních pomůcek a bezbariérovými úpravami prostředí počínaje a sociálně právním poradenstvím konče. Vše, o čem jsem se zmiňoval, koneckonců funguje po celé České republice, jednak zásluhou dobrovolníků nebo jen symbolicky honorovaných spolupracovníků, jednak díky práci profesionálů, kteří se této činnosti věnují naplno. Například v Jižním Městě žije jeden z nejlepších legislativců v sociální oblasti, rovněž nevidomý. A bydlí zde i vedoucí naší sociálně právní poradny, nevidomá právnička a také výborná sportovkyně.

Všichni naši poradci museli projít poměrně náročným právním kurzem a každé dva roky skládají atestační zkoušky, aby prokázali, že jsou ve své praxi schopni držet krok s vývojem legislativy. Velká většina z nich jsou nevidomí nebo jinak těžce zrakově postižení lidé, čímž, jak se říká, zabíjíme dvě mouchy jednou ranou. Jednak tito lidé nejlépe znají problémy zrakově handicapovaných osob a sami si prošli tím, co od nich požadují jejich klienti, jednak je účelně zaměstnáváme, dáváme jim možnost, aby byli prospěšní jiným. Nezaměstnanost zrakově postižených je totiž opravdu vysoká. Podle průzkumu firmy GfK, který byl proveden před třemi lety, dosahuje nezaměstnanost zrakově postižených lidí zhruba sedmdesáti procent. Je to až neuvěřitelné číslo a veliký problém.

■ A jak se chodí nevidomému člověku po Jižním Městě a vůbec po Praze?

Myslím, že tak moc si zas naříkat nemůžeme. Tak hustou síť ozvučených semaforů, jako máme v České republice, nikde na světě nenajdete. Dočkali jsme se mnoha bezbariérových úprav. Byly vybudovány nejen bezbariérové sjezdy pro vozíčkáře či maminky s kočárky, ale také naváděcí linie pro nevidomé, a to i u nás na Jižním Městě. Máme tu ovšem i problémy, je zde spousta volných ploch, a na nich se nevidomý nemá „čeho chytit“. Lépe se jde po běžné ulici. Ale já tu žiji rád a za těch patnáct let, co zde bydlím, už jsem jihoměstský patriot.

■ Prozradíte nám také něco ze svého soukromí?

Proč ne. Jsem chválabohu šťastně ženatý, mám dvě děti, dceru a syna. Těší mě, že jsme pro něj našli skautskou družinu Krhutů. Jsem velký fanda motoristického sportu, zvláště formulových závodů na okruzích a oválech, a troufám si říci, že jim i dost rozumím. Každý den si čtu přes internet zprávy z placeného amerického serveru, takže vím, co se ve světě rychlých aut děje. Navíc se do mého koníčku zamilovala dcera, takže tam, kde je potřeba očí, například při sledování závodů v televizi, ochotně mi pomáhá. Už pár let se věnuji zdejší komunální politice. Na nic dalšího mi pro množství práce čas nezbyvá.

Rozhovor vedla Jana Jelínková, foto: autorka

Gymnasium Jižní Město přijme od školního roku 2006/07

učitele anglického a francouzského jazyka možno i na částečný úvazek

Strukturované životopisy prosím zasílejte na e-mail ředitele: miroslav.hrebecky@gjm.cz nebo poštou: Mirek Hřebecký, Gymnasium Jižní Město, Tererova 17, 149 00 Praha 4

Oznámení pro občany o zahájení vysílání TV Metropol

V měsíci dubnu zahájila televizní vysílání regionální stanice TV Metropol pro majitele analogových satelitních přijímačů.